

KRALJEVINA SHS MED OBEAMA VOJNAMA

A)

- **nastane 1.12. 1918**
- problem meja in priznanja
- skupaj sedaj živijo narodi, ki so prej živeli pod različnimi državami
- **gospodarsko, socialno, versko in narodno vprašanje**

B)gospodastvo

- **gospodarska zaostalost**, slabo razvita industrija (na 1000 ljudi samo 17 zaposlenih v industriji, v Sloveniji 57/1000, v ČG 1/1000)
- primitivni načini obdelave zemlje, brez gnojil in mehanizacije
- hektarski donos pšenice v SHS 11,3 (na Danskem 28,5)
- **tuj kapital**: rudniki so v rokarh tujcev, domača delovna sila ni izkoriščena; Angleži svinec v Mežici, Francozi baker v Boru
- tuj kapital negativno vpliva na domač gospodarski razvoj

C)narodno

- različni narodi
- uveljavi se centralistični model – **privilegij Srbov**
- en narod iz treh plemen (slovensko, hrvaško, srbsko), Srbi kmalu pridejo v konflikte s Hrvati

D)versko

- tri veroizpovedi – **krščanstvo, islam, pravoslavci**
- niso se držali krfske deklaracije
- politična nasprotja so še podpihovala verska

E)socialno

- **slab standard prebivalstva**
- delavci slabo živijo
- kmetom je regent Aleksander ob koncu vojne obljubil **agrarno reformo**, ki so jo samo delno izvedli
- vaška šola 1930 – vedenje, verouk, pridnost, čitanje, lep opis, slovenski jezik, srbohrvaščina, računstvo, zgodovina, zemlepis, prirodopis, risanje, higiena, telovadba, praktična gospodinjska znanja, petje

F)politično

- država je urejena **unitaristično**, govorimo o **velikosrbskem hegemonizmu**
- 1920 prve volitve v konstituanto, vodita obe srbski stranki, za njima HRSS in KPJ
- volitve leta 1920 Hrvati bojkotirajo (ne vem točno kaj je mislila **vilči**, finta je, da je HRSS dobila 50 poslanskih mest, zavrnila pa je sodelovanje v vladi), tretja je KPJ
- stranke:
 - **Narodna radikalna stranka (NRS)** – najmočnejša srbska stranka, **Nikola Pašić**, zagovarjajo **hegemonijo**, dobijo podporo med srbskim meščanstvom, kmeti in srednjim slojem; je bolj **unitaristična**; 91 mest
 - **Jugoslovanska demokratska stranka (JDS)** – druga srbska stranka, zagovarja **centralistično** ureditev KSHS (en vladar, vlada in parlament), zajema vse Srbe (tudi izven Srbije); 92 mest
 - **Hrvatska republikanska seljačka stranka (HRSS)** – **Stjepan Radić**, meščanska stranka, **nasprotuje unitarizmu in centralizmu**, zagovarjajo **federalizem**, podpora kmetov
 - **Slovenska ljudska stranka (SLS)** – **Anton Korošec**, ne dosega vidnih rezultatov na volitvah
 - **Jugoslovanska muslimanska organizacija (JMO)** – vodilna stranka v BiH, ustanovljena po prvi svetovni vojni, **zagovarja federalizem** (bolj kot HRSS), **Mehmed Spaho**
 - **Komunistična partija Jugoslavije (KPJ)** – 1919, nastane z združitvijo levih socialdemokratov, pridobi delavce; 58 mest
 - **Socialistična stranka Jugoslavije (SSJ)** – nastane po letu 1921, edina delavska stranka
- decembra 1920 KPJ ohromijo z **obznanom**, 2.8. 1921 pa uradno prepovejo; komunisti odidejo v ilegalo

G)vidovdanska ustava 28.6.1921

- izrabila je krfsko deklaracijo, obe srbski stranki imata primat
- **Nikola Pašić** je pridobil na svojo stran opozicijo, sestal se je z Korošcem, Radićem, Spahijo; za podporo jim je obljubil določene pravice (Srbije se ne bo mešala v notranje zadeve dežel, olastne šole...), podpisali **so markov protokol (1922)**
- Pašić kasneje tega protokola ni izpolnil
- Hrvati so se v parlamentarno življenje vrnili 1925 (do 28)

Julija 1934 so Britanci začeli razvijati uporabnost Adcock-Chandlerjevega sistema za ugotavljanje smeri. Z njim so določali smer in višino letal, vendar samo, če je letalo oddajalo radijske signale, še zmeraj pa ni bilo načina kako ugotoviti prihod sovražnega letala. Takratni način zgodnjega opozarjanja pri RAF so bili še zmeraj ljudje, ki so povedali kje in kdaj jih je letalo preletelo, t. i. Opazovalni zbor (Observer Corps). To je pomenilo, da lahko lovci lahko prestrežejo sovražnikove bombnike šele, ko ti že odvržejo bombe.

Leta 1935 je razvijanje načina za zgodnje opozarjanje prevzela Watson-Wat, ki je že leta 1922 dobil eno prvih katodnih cevi v Veliki Britanijo in jo začel preučevati. Trdil je, da bi lahko radijske signale, ki jih odbijajo letala s pomočjo katodne cevi zarisali na osciloskopu. Dowding je odobril poizkuse. Februarja je praktični preizkus uspel in vlada je financirala nadaljni razvoj sistema, ki se je imenoval radio detecting and ranging ali krajše radar.

Avgusta 1937 je imela RAF tri radarske postaje, v načrtu pa jih je bilo 21. Začeli so urediti tudi prve ženske radarske strežnice.

Obrambni sistem RAF, ki si ga je zamislil Dowding, je deloval na izkušnjah iz prve svetovne vojne. Junija 1940 je bila v prvi bojni črti veriga 21 radarskih postaj (med bitko samo so jih povečali na 40) od Škotske na severu in Cornwalla na zahodu. Pri radarskih zaslonih so noč in dan bedele radarske strežnice, ki so pošiljale podatke o vsakem bližajočem se letalu. V posebnih filtrirnih sobah so nato podatke analizirali in jih nato poslali v sektorske operacijske dvorane, ki so bile najpogosteje na letališčih.